

Kalajoen vesienhoitoryhmään kutsutut edustajat
Tiedoksi: varajäsenet, Jussi Rämät

KALAJOEN VESIENHOITORYHMÄN KOKOUS

Paikka: Ammattikorkeakoulu Centria, Ylivieskan kampus (Vierimaantie 7), luokka C101
Aika: Tiistai 15.3. 2016 klo 13.03–15.25
Läsnä: Aino Alatalo (Kalajoen kaupunki), Eero Hakala (Keski-Pohjanmaan kalatalouskeskus), Heidi Kaiponen (Sievin kunta/Nivalan kaupunki), Katja Polojärvi (Ylivieskan kaupunki), Sauli Halmetoja (Kanteleen voima), Miia Leipälä (Vestia), Juha Peltomaa (Nivalan kaupunki), Irmeli Ruokanen (Suomen metsäkeskus), Pekka Sorola (Kiljanjärven kylätoimikunta), Riina Rahkila (ProAgria Oulu), Eero Kippola, Helena Vikstedt (Pohjois-Pohjanmaan liitto), Laura Liuska (Ylivieskan kaupunki, sihteeri), Tapio Koistinaho (Ylivieskan kaupunki, puheenjohtaja)

1. Puheenjohtaja Tapio Koistinaho avasi kokouksen 13:03 ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi. Pidettiin lyhyt esittelykierros ja sovittiin, että sihteerinä toimii Laura Liuska.
2. Helena Vikstedt Pohjois-Pohjanmaan liitosta kertoi POSKI-hankkeen (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen) käynnissä olevasta kolmannesta vaiheesta, jossa mukana on muun muassa Kalajoen vesistöalue. Hanke on edennyt Pohjois-Pohjanmaalla vaiheittain Oulun seudulta alkaen. Kalajoen vesistöalueelta ei ole vielä valmiita tuloksia. Toukokuussa 2015 alkanut kolmas vaihe valmistuu vuoden loppuun mennessä. Tulokset esitetään hankkeen verkkosivuilla www.pohjois-pohjanmaa.fi/poski3. Kolmannessa vaiheessa tehdyt tutkimukset ovat sisältäneet luontoinventointeja, kalliokiviainestutkimuksia, hiekka- ja soratutkimuksia sekä pohjavesitutkimuksia. Eteläiseltä hankealueelta on mukana neljä pohjavesialuetta ja lisäksi on tarkoitus tutkia hiekka- ja sora-alueita. Pohjaveden seurantaan on perustettu kaksi jatkuvatoimista mittausasemaa maa-aineksen ottopaikoille Kuusamoon ja Sieviin. Pohjavesiselvityksille on tarvetta mm. vanhoilla II- ja III-luokan pohjavesialueilla, jotka vuoden 2015 lainmuutoksen myötä luokitellaan ELY-keskuksen toimesta uudelleen. III-luokan epävarmoista kohteista pyritään eroon ja siirrytään 1-, 2- ja E-luokkiin. Jatkossa POSKI-hankkeiden tuloksia hyödynnetään myös maakuntakaavassa, jossa otetaan kantaa soveltuviin kiviaineksen ottoalueisiin.

Kysyttäessä kumpi on ekologisempi vaihtoehto murskattu sepeli vai hiekka, Helena Vikstedt totesi, että hiekka on ongelmallinen, koska se usein liittyy pohjavesialueisiin. Hiekkaa kuitenkin tarvitaan esimerkiksi betoniteollisuudessa. Yleisesti tärkeänä pidetään jo avattujen ottoalueiden hyödyntämistä ja eri jakeiden tarkkaa käyttöä. Tapio Koistinaho kysyi ovatko POSKI-hankkeen tulokset jo vaikuttaneet lupaharkintaan, mihin todettiin, että oikeusvaikutukset tulevat vasta maakuntakaavan kautta. Keskustelussa kysyttiin vielä Oulun vedenotosta, mutta esimerkiksi Viinivaarassa ei ole POSKI-hankkeessa tehty tutkimuksia.

3. Riina Rahkila ProAgria Oulu ry:stä esitteli VYYHTI II -hanketta. Kolmivuotisen hankkeen aloitustilaisuus pidetään 5.4. Oulussa (<http://www.proagriaoulu.fi/fi/vyyhti-ii-hanke-aloitustilaisuus-/>). Aloitustilaisuudessa kerrotaan mm. **22.4. asti kestävästä pilottialuehausta**. Pilottialueilla tehdään kokonaisvaltaista kunnostussuunnittelua yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Lisäksi hankkeen tavoitteena perustaa aktiivinen vesistökuunnostajien verkosto sekä työkalupakki

verkoston käyttöön, kouluttaa kunnostusyhdyshenkilöitä, muilla tavoin tukea paikallista kunnostustoimintaa sekä edistää tiedonvaihtoa (tieteellinen tutkimus ja toisaalta paikallistuntemus). Myös Kalajoen vesienhoitoryhmä olisi mukana verkostossa, sillä maakunnallinen vesistökuunnostajien verkosto tarvitsee paikallisempia toimijoita, joiden toimintamalli voi vaihdella laajan maakunnan sisällä. Tällaisia toimijoita olisivat esimerkiksi vesienhoitoryhmät ja niiden koordinaattorit sekä toisaalta kunnostusyhdyshenkilöt.

Keskustelussa todettiin, että uusi VYYHTI-hanke on varmasti eteenpäin kantava voima myös Kalajoen vesistöalueen kunnostustoiminnassa. Irmeli Ruokanen kysyi voisiko Reisjärvi olla pilottialueena, kun sieltä on kohteita hyvin tiedossa. Tähän todettiin, että ensimmäisessä VYYHTI-hankkeessa Kiljanjärven valuma-alueelle tehtiin jo melko laaja kartoitus, minkä vuoksi uudessa hankkeessa keskityttäisiin antamaan muuta apua ja tukea hankkeiden eteenpäin viemiseksi. Pekka Sorola lisäsi, että Keski-Pohjanmaan ProAgriassa asiaa viedään nyt eteenpäin hankkeen kautta, ja myös Metsäkeskus on mukana. Kolmen järven kuntoon saattamiseksi Reisjärvellä tarvittaisiin kuitenkin enemmän julkisuutta. Myös jokiyhdistys olisi paikallaan, jotta päästäisiin suuremmin askelin eteenpäin.

4. Eero Kippola kertoi Ylivieskan Kekajärven kunnostamisen taustoista ja suunnitelmista. Aluksi hän esitteli kyläkirjan (Niemelänkylä. Elävä kylä Kalajokivarressa), johon hän on kirjoittanut osion Kekajärvestä. Kekajärvi on ollut aina merkittävä Ylivieskalle. Se on ollut mökkijärvi 1950-luvulta lähtien, ja nykyisin 20 ha:n järven rannoilla on 18 mökkiä sekä kaupungin sekä KPO:n omistamat kiinteistöt, joihin liittyy virkistyskäyttöä. Järveä vaivaa lähinnä sisäinen kuormitus, umpeenkasvu suoalueen suunnasta, ajoittainen happikato ja aikaisemmin jopa kalakuolemat. Paikalliset ovat toimineet pitkään järven kunnostamiseksi ja myös alueelliselta ympäristökeskukselta sekä kaupungilta on saatu paljon apua vuosien varrella. Järviyhdistys perustettiin 2003, ja se suoritti ympäristökeskuksen ohjauksessa selvityksiä ja tutkimuksia sekä vesikasvien niittoa. Aluksi ympäristökeskus suositteli järven kunnostamista tyhjentämällä, mutta siihen ei saatu lupaa. Myöhemmin kaupunki haki muutetulla suunnitelmalla uutta lupaa, jonka AVI myönsi 2016. Seuraavaksi järviyhdistys alkaa työskennellä rahoituksen (n. 70 000 €) saamiseksi.

Keskustelussa todettiin, että kunnostushankkeissa tarvitaan usein diplomatiaa eikä syllisiä kannata etsiä, vaikka vastustusta ilmenisikin. Isot toimenpiteet herättävät helposti epäilyjä ja sopeutumisaikaa tarvitaan. Tapio Koistinaho totesi, että myös uusi hankesuunnitelma ja AVI:n lupa pohjautuu Kekajärven paikallistoimijoiden valtavaan työmäärään ja omiin selvityksiin.

5. Vuoden 2016 toimintasuunnitelmaan ei ollut tässä vaiheessa lisättävää. Hankelistan tietoja päivitettiin Vääräjoen kalataloudellisen kunnostuksen vaiheiden, Siiponjoen kalataloudellisen kunnostuksen suunnittelun, Kiljanjärven valuma-alueen kunnostuksen esiselvityshankkeen etenemisen, Norssinjärven ja Kangaspäänjärven hoitokalastussuunnitelmien sekä Vielä virtaa II -hankkeen tilanteen (rahoitushakemus käsittelyssä) osalta.
6. Seuraavan kokouksen ajankohdaksi päätettiin alustavasti ti 23.8. Yhdeksi teemaksi on ajateltu Kalajoen edustan merialueen tilaa, ja sopiva kokouspaikka voisi olla Kalajoen Meriluontokeskus.
7. Kokous päätettiin klo. 15:25

Muistion laati

Laura Liuska (laura.liuska@ylivieska.fi, puh. 044 4294 235)